

Perustuslakivaliokunta

Perjantai 8.5.2020 klo 8.00—11.25

Läsnä

puheenjohtaja Johanna Ojala-Niemelä sd (1, 2, 3) (4 osittain)
varajäsen Johannes Koskinen sd (tilapäisenä puheenjohtajana [4 osittain] 5, 6, 7, 8)
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Maria Guzenina sd (4, 5, 6, 7, 8) (3 osittain)
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Hilkka Kemppi kesk
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Markus Lohi kesk
jäsen Mats Löfström r (3, 4 osittain)
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Wille Rydman kok
jäsen Heikki Vestman kok
varajäsen Tom Packalén ps (4, 5, 6, 7, 8) (3 osittain)
varajäsen Sari Tanus kd (4, 5, 6, 7, 8) (3 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Matti Marttunen
valiokuntaneuvos Mikael Koillinen
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 11 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Todettiin, että kokous ei ollut päätösvaltainen.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan investointipankin tekemästä ehdotuksesta EU Covid-19-takuurahaston perustamisesta (EU Covid-19-takuurahasto)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 9/2020 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 10/2020 vp

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokunnassa olivat kuultavina:

Pöytäkirja PeVP 34/2020 vp

- finanssineuvos Kristina Sarjo, valtiovarainministeriö
- professori Päivi Leino-Sandberg

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- professori Janne Salminen

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

4. Valtioneuvoston selvitys: Euroopan unionin ja euroalueen vakaudenhallinnan turvaamiseksi ehdotetut rahoitusjärjestelyt koronavuoksiin vuoksi

Valtioneuvoston E-selvitys E 26/2020 vp

Liiteasiakirja Euroopan vakausmekanismin ennakkollisen rahoitustuen ehtojen mukauttaminen koronavirusepidemian aiheuttaman taloudellisen epävakauden torjuntaan

Ennakkokäsittely

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- lainsäädäntöneuvos Seppo Tanninen, valtiovarainministeriö
- professori Päivi Leino-Sandberg
- professori Tuomas Ojanen

Puheenjohtaja totesi, että hänen pitää poistua kokouksesta sen vielä ollessa kesken. Valiokunta valitsi tilapäiseksi puheenjohtajaksi edustaja Koskisen, joka ryhtyi johtamaan puhetta.

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

5. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan investointipankin tekemästä ehdotuksesta EU Covid-19-takuurahaston perustamisesta (EU Covid-19-takuurahasto)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 9/2020 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 10/2020 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan investointipankin tekemästä ehdotuksesta EU Covid-19-takuurahaston perustamisesta (EU Covid-19-takuurahasto) A 5

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Pöytäkirja PeVP 34/2020 vp

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 3 kaksi ensimmäistä virkettä kuulumaan seuraavasti: "Jos ilmoittautuminen rahastoon tehtäisiin, tulee se perustuslaillisista syistä joka tapauksessa tehdä ehdollisena, koska valtiontakuun antaminen edellyttää perustuslain 82 §:n 2 momentin soveltamista ja se voidaan antaa vain eduskunnan suostumuksen nojalla. Käytännössä asiaa koskeva esitys tulee tällöin antaa eduskunnalle erikseen."

Valiokunta päätti yksimielisesti poistaa kappaleen 4 ensimmäisestä virkkeestä sanan "myös".

Valiokunta päätti yksimielisesti muuttaa kappaleen 6 viimeisen virkkeen kuulumaan seuraavasti: "Varsinaista perustuslaillista estettä rahaston perustamisesta ei sinänsä ole."

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

6. Valtioneuvoston selvitys: Euroopan unionin ja euroalueen vakaudenhallinnan turvaamiseksi ehdotetut rahoitusjärjestelyt koronavirukseen vuoksi

Valtioneuvoston E-selvitys E 26/2020 vp

Liiteasiakirja Euroopan vakausmekanismin ennakkollisen rahoitustuen ehtojen mukauttaminen koronavirusepidemian aiheuttaman taloudellisen epävakauden torjuntaan.

Valiokunta hyväksyi kannanoton: Valtioneuvoston kannan mukaan Suomi tukee Euroopan vakausmekanismin (EVM) rahoitustuen asianmukaista ehdollisuutta.

Perustuslakivaliokunta pitää aikaisemman kannanottonsa (PeVP 27/2020 vp) mukaisesti perustuslain kannalta välttämättömänä, että Suomi tukee ja voi hyväksyä Euroopan vakausmekanismin (EVM) rahoitustuen käytössä vain ehdollisuuteen perustuvat ratkaisut.

Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan ehdollisuuteen liittyy kuitenkin suurta EU-oikeudellista epävarmuutta. Hallituksen on varmistuttava, että rahoitustuen ehdollisuus toteutuu asianmukaisesti EVM:n sopimuksen ja sitä koskevan oikeuskäytännön mukaisesti.

EVM-sopimuksen 3 artiklan mukaan EVM:n tehtävänä on hankkia rahoitusta ja antaa tiukoja, valitun rahoitusapuvälineen kannalta tarkoituksenmukaisia ehtoja noudattaen vakaustukea niille EVM:n jäsenille, joilla on tai joille uhkaa tulla vakavia rahoitusongelmia, jos tuki on välttämätöntä koko euroalueen ja sen jäsenvaltioiden rahoitusvakauden turvaamiseksi. EVM-sopimuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan rahoitusapujärjestelyyn liittyvät ehdot sisällytetään yhteisymmärryspöytäkirjaan, jonka on oltava kaikilta osin SEUT-sopimuksessa määrättyjen talouspolitiikan yhteissovittamistoimenpiteiden ja erityisesti kaikkien Euroopan unionin oikeuteen kuuluvien säädösten mukainen, mukaan lukien kyseiselle EVM:n jäsenelle osoitetut lausunnot, varoitukset, suositukset ja päätökset.

Lisäksi ehdollisuutta on arvioitava sitä koskevan oikeuskäytännön mukaisesti (ks. Unionin tuomioistuimen ratkaisu, C-370/12, Pringle, kohdat 129—147). SEUT 125 artiklan tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat tervettä finanssipolitiikkaa (Pringle,

Pöytäkirja PeVP 34/2020 vp

kohta 135). SEUT 125 artiklassa ei sen sijaan kielletä yhtä tai useaa jäsenvaltiota myöntämästä rahoitusapua jäsenvaltiolle, joka on yhä vastuussa omista sitoumuksistaan velkojilleen, sillä edellytyksellä, että tällaiseen apuun liittyvät ehdot ovat omiaan kannustamaan viimeksi mainittua toteuttamaan tervettä finanssipolitiikkaa (Pringle, kohta 137). Tiukkojen ehtojen, jotka asetetaan kaikenlaiselle EVM:n antamalle vakaustuelle, tavoitteena on sen varmistaminen, että EVM ja saajana olevat jäsenvaltiot noudattavat unionin etenkin jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisen alalla toteuttamia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on muun muassa taata se, että jäsenvaltiot jatkavat tervettä finanssipolitiikkaa (Pringle, kohta 143).

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on erikseen ilmoitettavana ajankohtana.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Matti Marttunen